

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

3. září 2015 *

„Řízení o předběžné otázce — Státní podpory — Určení výpočtu úroků týkajících se navrácení podpor neslučitelných se společným trhem — Jednoduché nebo složené úroky — Vnitrostátní právní předpisy, které pro výpočet úroků odkazují na ustanovení nařízení (ES) č. 794/2004 — Rozhodnutí o navrácení podpory, které bylo oznámeno přede dnem vstupu tohoto nařízení v platnost“

Ve věci C-89/14,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Corte suprema di cassazione (Itálie) ze dne 14. listopadu 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 21. února 2014, v řízení

A2A SpA

proti

Agenzia delle Entrate,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení T. von Danwitz (zpravodaj), předseda senátu, C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász a D. Šváby, soudci,

generální advokát: M. Wathelet,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za A2A SpA A. Santa Mariou, G. Russo Corvacem, G. Pizzoniou, G. Zoppinim a E. Gambarem, avvocati,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s G. De Bellisem, avvocato dello Stato,
- za Evropskou komisi D. Grespanem a B. Stromskym, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 26. března 2015,

vydává tento

* Jednací jazyk: italština.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 14 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES (Úř. věst. L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339), jakož i článků 9, 11 a 13 nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady č. 659/1999 (Úř. věst. L 140, s. 1; Zvl. vyd. 08/04, s. 3,).
- 2 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla podána v rámci sporu mezi společností A2A SpA (dále jen „A2A“) a Agenzia delle Entrate (daňová správa) ve věci navrácení podpory prohlášené za neslučitelnou se společným trhem rozhodnutím Komise 2003/193/ES ze dne 5. června 2002 o státní podpoře ve formě osvobození od daně a zvýhodněných půjček poskytovaných Itálií podnikům veřejných služeb s převládajícím veřejným kapitálem, na které byly uplatněny složené úroky (Úř. věst. L 77, s. 21).

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení č. 659/1999

- 3 Bod 13 odůvodnění nařízení č. 659/1999 zní následovně:

„vzhledem k tomu, že by v případech protiprávní podpory, která není slučitelná se společným trhem, měla být obnovena účinná hospodářská soutěž; že za tímto účelem je nutné, aby byla podpora bez odkladu navracena včetně úroků; že je vhodné, aby navrácení podpory bylo uskutečňováno v souladu s postupy vnitrostátního práva; že použití těchto postupů by nemělo být překážkou obnovení účinné hospodářské soutěže tím, že by bránilo okamžité[mu] a účinné[mu] výkonu rozhodnutí Komise; že k dosažení tohoto výsledku by měly členské státy učinit všechna nezbytná opatření zajišťující účinnost rozhodnutí Komise“.

- 4 Článek 14 tohoto nařízení, nadepsaný „Navrácení podpory“, stanoví:

„1. Je-li v případech protiprávní podpory přijato záporné rozhodnutí, Komise rozhodne, že dotýčný členský stát učiní všechna nezbytná opatření, aby příjemce podporu navrátil (dále jen „rozhodnutí o navrácení“). Komise nebude vyžadovat navrácení podpory, pokud by to bylo v rozporu s obecnými zásadami práva Společenství.

2. Podpora, která má být navracena podle rozhodnutí o navrácení, zahrnuje úroky v přiměřené výši stanovené Komisí. Úroky jsou splatné od data, kdy byla protiprávní podpora k dispozici příjemci, do data jejího navrácení.

3. Aniž je dotčen příkaz Soudního dvora Evropských společenství podle článku 185 Smlouvy [o ES], navrácení se provede bezodkladně a v souladu s postupy vnitrostátního práva dotýčného členského státu za předpokladu, že umožňují okamžitý a účinný výkon rozhodnutí Komise. Aniž je dotčeno právo Společenství, učiní za tímto účelem a v případě řízení před vnitrostátními soudy dotýčné členské státy všechny nezbytné kroky v rámci jejich právních řádů, včetně dočasných opatření.“

Sdělení komise o úrokových sazbách, které se použijí v případě navrácení protiprávně poskytnuté podpory

- 5 Sdělení Komise o úrokových sazbách pro navrácení protiprávních podpor (*neoficiální překlad*) vyhlášené v *Úředním věstníku Evropské unie* dne 8. května 2003 (Úř. věst. C 110, s. 21) uvádí:

„V rámci loajální spolupráce mezi Komisí a členskými státy při výkonu některých rozhodnutí o navrácení však vyvstala otázka, zda mají být tyto úroky jednoduché nebo složené [...]. Vzhledem k cíli navrácení protiprávních podpor a jeho významu v systému kontroly státních podpor stanovenému ve Smlouvě o ES, považuje Komise za naléhavé objasnit své stanovisko v tomto ohledu.

[...]

Podle tržní praxe jsou běžně počítány jednoduché úroky, když příjemce finančních prostředků nemá k dispozici částku těchto úroků před koncem posuzovaného období, například pokud je dotčená částka vyplacena až na konci tohoto období; naproti tomu složené úroky jsou běžně počítány, když lze mít za to, že každý rok (nebo období) je příjemci vyplacena částka úroků, čímž je zvýšena částka jistiny, která mu byla původně vyplacena. V tomto případě totiž dosahuje úroků z úroků vyplacených za každé období.

[...]Bez ohledu na četnost možných situací se tedy jeví, že účinkem protiprávní podpory je poskytnout příjemci finanční prostředky za podmínek podobných střednědobým bezúročným půjčkám. Z toho vyplývá, že použití složených úroků se jeví jako nezbytné, aby finanční výhody vyplývající z takovéto situace byly zcela eliminovány.

Komise si tedy přeje informovat členské státy a zúčastněné strany, že v jakémkoli budoucím rozhodnutí, kterým nařídí navrácení protiprávní podpory, uplatní referenční sazby použité pro výpočet čistého dotačního ekvivalentu regionálních podpor, a to na základě složeného úročení. Podle běžné tržní praxe se toto složení vypočítá na ročním základě. Komise očekává, že členské státy budou podobně uplatňovat složený úrok na výkon případného rozhodnutí o navrácení, pokud tím nedojde k rozporu s obecnými zásadami práva Společenství.“

Nařízení č. 794/2004

- 6 Články 9 a 11 nařízení č. 794/2004, které jsou uvedeny v kapitole V tohoto nařízení, se týkají úrokové sazby pro navrácení protiprávní podpory.
- 7 Článek 9 uvedeného nařízení, nadepsaný „Způsob stanovení úrokové sazby“, stanoví:

„1. Pokud není ve zvláštním rozhodnutí stanoveno jinak, je úroková sazba, která má být použita pro navrácení státní podpory poskytnuté v rozporu s čl. 88 odst. 3 Smlouvy, roční procentní sazba stanovená pro každý kalendářní rok.

Vypočítá se na základě průměru pětiletých mezibankovních swapových sazeb za září, říjen a listopad předchozího roku zvýšeného o 75 bazických bodů. V řádně odůvodněných případech může Komise sazbu pro jeden nebo více členských států zvýšit o více než 75 bazických bodů.

2. Jestliže se poslední tříměsíční průměr dostupných pětiletých mezibankovních swapových sazeb zvýšený o 75 bazických bodů liší od platné úrokové sazby pro navrácení státní podpory o více než 15 %, provede Komise přepočtení platné úrokové sazby.

Nová sazba se použije od prvního dne měsíce následujícího po přepočtu Komise. V dopise sdělí Komise členským státům přepočtení a datum, od kterého se sazba použije.

3. Úroková sazba se stanoví pro každý členský stát samostatně nebo pro dva či více členských států společně.

4. V případě, že nejsou k dispozici spolehlivé nebo odpovídající údaje nebo za výjimečných okolností může Komise v úzké spolupráci s dotčeným členským státem či dotčenými členskými státy stanovit úrokovou sazbu pro navrácení státní podpory pro jeden či více členských států na základě jiné metody nebo na základě informací, které má k dispozici.“

- 8 Článek 11 odst. 2 nařízení č. 794/2004, nadepsaný „Metoda pro uplatnění úroku“, stanoví:

„Úroková sazba se uplatňuje jako složený úrok až do data navrácení podpory. Úroky narostlé v předcházejícím roce jsou v každém následujícím roce úročeny.“

- 9 Článek 13 první pododstavec nařízení č. 794/2004 stanoví, že toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*. Vzhledem k tomu, že toto nařízení bylo vyhlášeno v *Úředním věstníku Evropské unie* dne 30. dubna 2004, vstoupilo v platnost dne 20. května 2004. Kromě toho podle čl. 13 pátého pododstavce uvedeného nařízení se jeho článek 11 použije v souvislosti s jakýmkoli rozhodnutím o navrácení podpory, které bylo oznámeno po dni vstupu tohoto nařízení v platnost.

Rozhodnutí 2003/1993

- 10 Dne 5. června 2002 přijala Komise rozhodnutí 2003/193, které oznámila Italské republice dne 7. června 2002. V článku 2 tohoto rozhodnutí Komise konstatuje, že osvobození od daně z příjmů právnických osob, které Italská republika udělila akciovým společnostem s převládajícím veřejným kapitálem a které je uvedeno v tomto článku, je státní podporou ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES, která je neslučitelná se společným trhem.

- 11 Článek 3 uvedeného rozhodnutí stanoví:

„Itálie přijme veškerá opatření potřebná k tomu, aby bylo možno získat od příjemce nazpět podporu uvedenou v článku 2, jež mu byla poskytnuta protiprávně.

Navrácení se provede bezodkladně a v souladu s postupy vnitrostátního práva za předpokladu, že umožňují okamžitý a účinný výkon rozhodnutí.

Podpora, která má být navrácena, zahrnuje úroky od data, kdy byla protiprávní podpora příjemci k dispozici, až do jejího skutečného navrácení. Úroky se vypočítají na základě referenční úrokové sazby používané pro výpočet dotačního ekvivalentu regionálních podpor.“ (*neoficiální překlad*)

Italské právo

- 12 Článek 1283 občanského zákoníku stanoví:

„Při neexistenci opačných zvyklostí se ze splatných úroků mohou platit úroky pouze ode dne podání žaloby nebo podle dohody uzavřené po jejich splatnosti a za předpokladu, že se jedná o úroky, které mají být zaplacený alespoň za šest měsíců.“

- 13 Článek 24 nařízení s mocí zákona č. 185 o naléhavých opatřeních na podporu rodin, práce, zaměstnanosti a podnikání, jakož i o přepracování vnitrostátního strategického rámce v podmínkách protikrizových opatření (decreto-legge n. 185 – Misure urgenti per il sostegno a famiglie, lavoro, occupazione e impresa e per ridisegnare in funzione anti-crisi il quadro strategico nazionale) ze dne

29. listopadu 2008, které bylo po novelizaci přeměněno na zákon č. 2 ze dne 28. ledna 2009 (dále jen „nařízení s mocí zákona č. 185/2008“), nadepsaný „Provádění evropských rozhodnutí týkajících se navracení protiprávních podpor“, v odstavci 4 stanoví, že:

„Úroky uvedené v odstavci 2 se určí podle kapitoly V nařízení [...] č. 794/2004 [...]“

- 14 Článek 36 uvedeného nařízení s mocí zákona stanoví, že toto nařízení vstupuje v platnost v den vyhlášení v *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*. K tomuto vyhlášení došlo dne 29. listopadu 2008.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 15 Společnost A2A vznikla spojením společností ASM Brescia SpA a AEM SpA. Těmto společnostem bylo poskytnuto tříleté osvobození od daně z příjmů právnických osob, které Italská republika udělila akciovým společnostem s převládajícím veřejným kapitálem. V rozhodnutí 2003/193, oznámeném Italské republice dne 7. června 2002, měla Komise za to, že takové osvobození je státní podporou neslučitelnou se společným trhem.
- 16 Soudní dvůr v rozsudku Komise v. Itálie (C-207/05, EU:C:2006:366) konstatoval, že „Italská republika tím, že nepřijala ve stanovených lhůtách opatření nezbytná pro navracení podpor ze strany příjemců těchto podpor, které byly prohlášeny za protiprávní a neslučitelné se společným trhem rozhodnutím 2003/193, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají na základě tohoto rozhodnutí“.
- 17 V návaznosti na tento rozsudek přijala Italská republika s cílem právně upravit navracení dotčených podpor postupně článek 1 nařízení s mocí zákona č. 10 o ustanoveních provádějících povinnosti Společenství a mezinárodní povinnosti (decreto-legge n. 10 – Disposizioni volte a dare attuazione ad obblighi comunitari ed internazionali) ze dne 15. února 2007, které bylo po novelizaci přeměněno na zákon č. 46 ze dne 6. dubna 2007 (dále jen „nařízení s mocí zákona č. 10/2007“), nadepsaný „Výkon rozsudku vydaného Soudním dvorem Evropských společenství dne 1. června 2006 ve věci C-207/05. Provedení rozhodnutí Komise 2003/193/ES ze dne 5. června 2002. Řízení pro nesplnění povinnosti podle článku 228 Smlouvy o ES č. 2006/2456“, článek 24 nařízení s mocí zákona č. 185/2008 a článek 19 nařízení s mocí zákona č. 135 o naléhavých opatřeních k provedení povinností Společenství a výkonu rozsudků Soudního dvora Evropských společenství (decreto-legge n. 135 – Disposizioni urgenti per l'attuazione di obblighi comunitari e per l'esecuzione di sentenze della Corte di giustizia delle Comunità europee) ze dne 25. září 2009, které bylo po novelizaci přeměněno na zákon č. 166 ze dne 20. listopadu 2009.
- 18 V roce 2009 zaslala Agenzia delle entrate společnosti A2A daňové výměry za účelem zpětného získání částek dlužných jakožto daň z příjmů právnických osob, které společnosti ASM Brescia SpA a AEM SpA nezaplatily na základě osvobození uděleného Italskou republikou. V těchto daňových výměrech bylo požadováno kromě částky 170 milionů eur jakožto jistiny zaplatit rovněž částku 120 milionů eur jakožto úroky vypočítané na základě složeného úročení.
- 19 Společnost A2A podala žalobu proti uvedeným daňovým výměrům. Před předkládajícím soudem, Corte suprema di cassazione (Kasační soud), tvrdila, že čl. 24 odst. 4 nařízení s mocí zákona č. 185/2008 je v rozporu s unijním právem. Toto ustanovení totiž podle ní pokud jde o výpočet úroků, odkazuje na články 9 a 11 nařízení č. 794/2004, zatímco podle jeho čl. 13 pátého pododstavce není toto nařízení *ratione temporis* použitelné na rozhodnutí 2003/193 vzhledem k tomu, že bylo oznámeno Italské republice před vstupem uvedeného nařízení v platnost.
- 20 Předkládající soud v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce s odkazem na rozsudek Komise v. Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, bod 46) v tomto ohledu uvádí, že unijní právo ani judikatura Soudního dvora v době přijetí rozhodnutí 2003/193 nestanovily, že úroky, které mají

být uplatněny při navrácení státních podpor uvedených v tomto rozhodnutí, musí být vypočítány na základě složeného úročení. Předkládající soud dodává, že praxe Komise spočívala v té době v odkazu na ustanovení vnitrostátního práva. Italské právo však podle tohoto soudu uplatňovalo podle článku 1282 občanského zákoníku jednoduché úroky a použití složených úroků na peněžité závazky připouštělo jen za podmínek stanovených v článku 1283 občanského zákoníku, které nebyly splněny u navrácení podpor dotčeného v původním řízení.

- 21 Za těchto okolností si Corte suprema di cassazione klade otázku, zda unijní právo brání takovému vnitrostátnímu ustanovení, jako je čl. 24 odst. 4 nařízení s mocí zákona č. 185/2008, nebo zda umožňuje stanovit uplatnění složených úroků na navrácení státní podpory, zatímco rozhodnutí o dotčeném navrácení bylo oznámeno před vstupem nařízení č. 794/2004 v platnost.
- 22 S ohledem na tyto úvahy se uvedený soud rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba článek 14 [nařízení č. 659/1999] a články 9, 11 a 13 [nařízení č. 794/2004] vykládat v tom smyslu, že brání vnitrostátním právním předpisům, které ve vztahu k navrácení státní podpory v návaznosti na rozhodnutí Komise oznámené dne 7. června 2002 stanoví, že úroky se určují na základě ustanovení kapitoly V nařízení č. 794/2004 (a to zejména článků 9 a 11), a tudíž podle úrokové sazby na základě režimu složených úroků?“

K předběžné otázce

- 23 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda unijní právo, zvláště článek 14 nařízení č. 659/1999, jakož i články 11 a 13 nařízení č. 794/2004, brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 24 odst. 4 nařízení s mocí zákona č. 185/2008, který na základě odkazu na nařízení č. 794/2004 stanoví uplatnění složených úroků na navrácení státní podpory prohlášené za neslučitelnou se společným trhem, zatímco rozhodnutí, kterým byla tato podpora prohlášena za neslučitelnou se společným trhem a bylo nařízeno její navrácení, bylo přijato a oznámeno dotčenému členskému státu před vstupem tohoto nařízení v platnost.
- 24 Úvodem je třeba konstatovat, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce odkazuje nejen na čl. 24 odst. 4 nařízení s mocí zákona č. 185/2008, nýbrž rovněž na článek 1 nařízení s mocí zákona č. 10/2007, jakož i na článek 19 nařízení s mocí zákona č. 135 ze dne 25. září 2009, jež jsou uvedeny v bodě 17 tohoto rozsudku. Předkládající soud uvádí, pokud jde o věc v původním řízení, že čl. 1 odst. 3 nařízení s mocí zákona č. 10/2007 ze dne 15. února 2007 a čl. 24 odst. 4 nařízení s mocí zákona č. 185/2008 mají totožné znění.
- 25 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce neuvádí jasně, které z těchto ustanovení je použitelné na věc v původním řízení. Je v něm uvedeno jen to, že rozsudek, který je předmětem sporu před předkládajícím soudem, je založen na úvaze, že „výpočet úroků na základě složeného úročení je správný, jelikož je proveden v souladu s čl. 24 odst. 4 nařízení s mocí zákona č. 185/2008“. Za těchto okolností je třeba vycházet z předpokladu, že toto ustanovení je použitelné na věc v původním řízení, což přísluší ověřit vnitrostátnímu soudu.
- 26 Článek 14 odst. 1 nařízení (ES) č. 659/1999 stanoví, že je-li v případech protiprávní podpory přijato záporné rozhodnutí, Komise rozhodne, že dotýčný členský stát učiní všechna nezbytná opatření, aby příjemce podporu navrátil. Podpora, která má být navracena podle rozhodnutí o navrácení, zahrnuje v souladu s čl. 14 odst. 2 tohoto nařízení úroky. Toto ustanovení však neupřesňuje, zda tyto úroky musí být vypočítány na základě jednoduchého nebo složeného úročení.

- 27 V tomto ohledu je třeba zaprvé uvést, že čl. 11 odst. 2 nařízení č. 794/2004 sice stanoví, že úroková sazba se uplatňuje jako složený úrok až do data navrácení podpory a že úroky narostlé v předcházejícím roce jsou v každém následujícím roce úročeny, je však třeba konstatovat, že toto ustanovení se podle čl. 13 pátého pododstavce tohoto nařízení použije jen v souvislosti s rozhodnutími o navrácení podpory, která byla oznámena po dni vstupu tohoto nařízení v platnost, a sice po 20. květnu 2004.
- 28 Je tudíž třeba uvést, že vzhledem k tomu, že rozhodnutí 2003/193, kterým byly podpory, jež jsou předmětem navrácení ve věci v původním řízení, prohlášeny za neslučitelné se společným trhem, bylo oznámeno Italské republice dne 7. června 2002, a sice před vstupem nařízení č. 794/2004 v platnost, není čl. 11 odst. 2 tohoto nařízení jako takový *ratione temporis* použitelný na věc v původním řízení.
- 29 Pokud jde zadruhé o otázku, jaká právní úprava byla před vstupem nařízení č. 794/2004 použitelná pro určení, zda musí být úroky jednoduché nebo složené, je třeba připomenout, že v rozsudku Komise v. Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, bod 46) Soudní dvůr konstatoval, že v den přijetí sporného rozhodnutí dotčeného ve věci, ve které byl vydán tento rozsudek, a sice 12. července 2000, právo Společenství ani judikatura Soudního dvora nebo Tribunálu neuváděla, zda úroky, které musí zahrnovat podpora, jež má být navracena, se vypočítají na základě jednoduchého nebo složeného úročení. Vzhledem k tomu, že neexistovalo ustanovení unijního práva v této oblasti, měl Soudní dvůr za to, že praxe Komise, kterou podrobně popsala v dopise členským státům SG (91) D/4577 ze dne 4. března 1991, spojovala otázku uložení úroků s procesními postupy navrácení a odkazovala v tomto ohledu na vnitrostátní právo (rozsudek Komise v. Département du Loiret, C-295/07, EU:C:2008:707, body 82 až 84).
- 30 Komise až ve sdělení o úrokových sazbách, které se použijí v případě navrácení protiprávních podpor ze dne 8. května 2003, výslovně sdělila, že v každém rozhodnutí o navrácení protiprávní podpory, které v budoucnu přijme, použije složené úročení (rozsudek Komise v. Département du Loiret, C-295/07, EU:C:2008:707, bod 46) a že očekává, že členské státy budou uplatňovat složené úročení při výkonu všech rozhodnutí o navrácení.
- 31 Pokud jde o rozhodnutí 2003/193, v čl. 3 odst. 2 vyžaduje, aby se navrácení provedlo bezodkladně a v souladu s postupy vnitrostátního práva, aniž by uvádělo dodatečný údaj týkající se otázky, zda tyto úroky mají být vypočítány na základě jednoduchého nebo složeného úročení.
- 32 Vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí bylo oznámeno Italské republice dne 7. června 2002, a sice předtím, než Komise změnila praxi ve sdělení o úrokových sazbách, které se použijí v případě navrácení protiprávních podpor, je třeba na základě judikatury zakotvené v rozsudku Komise v. Département du Loiret (C-295/07, EU:C:2008:707) dospět k závěru, že je na vnitrostátním právu, aby v tomto případě určilo, zda úroková sazba musí být uplatněna jako jednoduchý nebo složený úrok.
- 33 V tomto ohledu předkládající soud v předkládacím rozhodnutí uvádí, že znění čl. 24 odst. 4 nařízení s mocí zákona č. 185/2008 odkazuje jen na kapitolu V nařízení č. 794/2004, a nikoli na kapitolu VI tohoto nařízení, která obsahuje přechodné ustanovení článku 13, takže podle vnitrostátního práva se na uvedený odkaz nevztahuje časové omezení uvedené v tomto článku.
- 34 Článek 24 odst. 4 nařízení s mocí zákona č. 185/2008, takto vyložený předkládajícím soudem, nemůže být považován za ustanovení, které je v rozporu s článkem 13 nařízení č. 794/2004. Tento článek 13 sice v prvním pododstavci určuje datum vstupu tohoto nařízení v platnost a v pátém pododstavci upřesňuje, že čl. 11 odst. 2 uvedeného nařízení, který se týká výpočtu úroků na základě složeného úročení, se použije jen na rozhodnutí o navrácení oznámená před vstupem tohoto nařízení v platnost, nelze však z takového omezení *ratione temporis* použitelnosti nařízení č. 794/2004 vyvodit zásadu, která zakazuje členským státům, které měly v době přijetí rozhodnutí 2003/193, výlučnou pravomoc

k určení výpočtového základu úroků, aby přijaly právní předpisy v určitém směru. Článek 13 nařízení č. 794/2004 tedy nezavádí pravidlo zákazu zpětné účinnosti použitelné na vnitrostátní právní předpisy před vstupem nařízení č. 794/2004 v platnost.

- 35 Zatřetí je třeba uvést, že cílem nařízení s mocí zákona č. 185/2008, které upravuje podmínky výpočtu úroků, které mají být stanoveny pro navrácení podpory, která byla prohlášena za neslučitelnou se společným trhem, je mimo jiné provést článek 3 rozhodnutí 2003/193. Provádí tak čl. 14 odst. 1 nařízení č. 659/1999. Z ustálené judikatury však vyplývá, že členské státy, které přijímají opatření, jimiž provádí unijní právo, musí dodržovat obecné zásady tohoto práva (rozsudek Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, bod 125).
- 36 K těmto obecným zásadám patří mimo jiné zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání.
- 37 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že jestliže zásada právní jistoty brání tomu, aby nařízení bylo použito se zpětnou účinností, a sice na situace vzniklé před jeho vstupem v platnost, a to bez ohledu na příznivé či nepříznivé účinky takového použití pro dotčené osoby, tatáž zásada vyžaduje, aby každá faktická situace byla posuzována obvyklým způsobem, a pokud není výslovně stanoveno jinak, ve světle v daném okamžiku účinných právních norem. Pokud je však nově přijatý právní předpis platný pouze do budoucna, uplatní se rovněž, až na odchylky, na budoucí účinky situací, které vznikly během platnosti starého právního předpisu (viz v tom smyslu rozsudek Bavaria, C-120/08, EU:C:2010:798, body 40, 41 a citovaná judikatura).
- 38 Jak vyplývá rovněž z ustálené judikatury Soudního dvora, působnost zásady ochrany legitimního očekávání nemůže být natolik rozšířena, aby obecně bránila použití nové právní úpravy na budoucí účinky situací vzniklých za působnosti dřívější právní úpravy (rozsudek Stadt Papenburg, C-226/08, EU:C:2010:10, bod 46 a citovaná judikatura).
- 39 V projednávaném případě je třeba připomenout, že použití složených úroků bylo zavedeno vnitrostátní právní úpravou uvedenou v bodech 24 a 25 tohoto rozsudku. Před vstupem této právní úpravy v platnost italské právo uplatňovalo v souladu s článkem 1282 občanského zákoníku jednoduché úroky.
- 40 Nařízení s mocí zákona č. 185/2008 tím, že stanoví uplatnění složených úroků v případě navrácení podpor prohlášených za neslučitelné se společným trhem rozhodnutím 2003/193, nemá vůbec zpětnou účinnost a jen používá novou právní úpravu na budoucí účinky situací vzniklých za působnosti dřívější právní úpravy.
- 41 Článek 36 nařízení s mocí zákona č. 185/2008 stanoví totiž, že toto nařízení s mocí zákona vstoupí v platnost v den jeho vyhlášení v *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*, ke kterému došlo dne 29. listopadu 2008, takže uvedené nařízení s mocí zákona nevstoupilo v platnost před jeho vyhlášením. Daňové výměry, které stanoví použití složených úroků, byly kromě toho oznámeny společností A2A poté, co vstoupilo toto nařízení s mocí zákona v platnost. Vzhledem k tomu, že podpora, která byla prohlášena za neslučitelnou se společným trhem a která je dotčena v původním řízení, nebyla navracena, a dokonce nebyla ani předmětem daňových výměrů v den vstupu uvedeného nařízení s mocí zákona v platnost, nelze mít za to, že toto nařízení s mocí zákona mohlo ovlivnit dříve vzniklou situaci.
- 42 S ohledem na dlouhou dobu, která uplynula mezi přijetím rozhodnutí 2003/193, kterým se Komise domáhala navrácení státní podpory dotčené v původním řízení, dne 5. června 2002 a vydáním daňových výměrů určených k zajištění skutečného navrácení této podpory v průběhu roku 2009, je třeba mít kromě toho za to, že použití složených úroků je zvláště vhodným prostředkem k odstranění konkurenční výhody protiprávně udělené podnikům, které byly příjemci uvedené státní podpory.

- 43 Obecné právní zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání proto nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je nařízení s mocí zákona č. 185/2008 dotčené v původním řízení.
- 44 Pokud jde konečně o otázku, kterou společnost A2A vznesla ve svém písemném vyjádření, a sice zda je nařízení s mocí zákona v rozporu se zásadou rovného zacházení, je třeba uvést, že podle ustálené judikatury není třeba přezkoumávat jiné otázky položené Soudnímu dvoru účastníky řízení v původním řízení než ty, které položil vnitrostátní soud v předkládacím rozhodnutí (v tomto smyslu viz Kersbergen-Lap a Dams-Schipper, C-154/05, EU:C:2006:449, body 21 a 22, jakož i citovaná judikatura).
- 45 Je přitom nesporné, že předkládající soud nepoložil tuto otázku v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 46 V každém případě Soudní dvůr nemá k dispozici skutečnosti umožňující ověřit, zda se společnost A2A snaží dovolat uplatnění vnitrostátní rozhodovací praxe, která by mohla být protiprávní. Podle ustálené judikatury Soudního dvora však platí, že zásada rovného zacházení musí být v souladu s dodržováním zásady legality, podle níž nikdo nemůže ve svůj prospěch uplatňovat případnou protiprávnost, k níž došlo ve prospěch jiné osoby (rozsudek The Rank Group, C-259/10 a C-260/10, EU:C:2011:719, bod 62 a citovaná judikatura).
- 47 Soudní dvůr tedy nemůže přezkoumat argument vznesený společností A2A, který se týká případného rozdílného zacházení, jež je v rozporu se zásadou zákazu diskriminace.
- 48 S ohledem na výše uvedené je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že článek 14 nařízení č. 659/1999, jakož i články 11 a 13 nařízení č. 794/2004 nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 24 odst. 4 nařízení s mocí zákona č. 185/2008, který na základě odkazu na nařízení č. 794/2004 stanoví použití složených úroků v případě navrácení státní podpory, přestože rozhodnutí, kterým byla tato podpora prohlášena za neslučitelnou se společným trhem a kterým bylo nařízeno její navrácení, bylo přijato a oznámeno dotčenému členskému státu před vstupem tohoto nařízení v platnost.

K nákladům řízení

- 49 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Článek 14 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES, jakož i články 11 a 13 nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 24 odst. 4 nařízení s mocí zákona č. 185/2008, který na základě odkazu na nařízení č. 794/2004 stanoví použití složených úroků v případě navrácení státní podpory, přestože rozhodnutí, kterým byla tato podpora prohlášena za neslučitelnou se společným trhem a bylo nařízeno její navrácení, bylo přijato a oznámeno dotčenému členskému státu před vstupem tohoto nařízení v platnost.

Podpisy.